

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z CHEMII DLA KLASY 7 W ROKU SZKOLNYM 2024/2025

Obszar - wymaganie szczegółowe	Ocena niedostateczny	Ocena dopuszczający	Ocena dostateczny	Ocena dobry	Ocena bardzo dobry	Ocena celujący
I PÓLROCZE						
SUBSTANCJE I ICH WŁAŚCIWOŚCI	<p>Uczeń nie zrealizował wymagań na ocenę dopuszczającą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● zalicza chemię do nauk przyrodniczych ● stosuje zasady bezpieczeństwa obowiązujące w pracowni chemicznej ● nazywa wybrane elementy szkła i sprzętu laboratoryjnego ● zna sposoby opisywania doświadczeń chemicznych ● opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami produktów stosowanych na co dzień (soli kuchennej, cukru, mąki, wody, węgla, glinu, miedzi, cynku, żelaza) ● podaje wzór na gęstość ● przeprowadza proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć masa, gęstość, objętość ● wymienia jednostki gęstości ● odróżnia właściwości fizyczne od chemicznych ● definiuje pojęcie mieszanina substancji ● opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych ● podaje przykłady mieszanin ● opisuje proste metody rozdzielania mieszanin na składniki ● definiuje pojęcia zjawisko fizyczne i reakcja chemiczna ● podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka ● definiuje pojęcia pierwiastek 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia, czym zajmuje się chemia ● wyjaśnia, czym są obserwacje, a czym wnioski z doświadczenia ● rozpoznaje znaki ostrzegawcze (piktogramy) stosowane przy oznakowaniu substancji niebezpiecznych ● przelicza jednostki (masy, objętości, gęstości) ● opisuje właściwości substancji ● wymienia i wyjaśnia podstawowe sposoby rozdzielania mieszanin na składniki ● sporządza mieszaninę ● dobiera metodę rozdzielania mieszaniny na składniki ● opisuje i porównuje zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną ● rozpoznaje pierwiastki i związki chemiczne ● klasyfikuje pierwiastki na metale i niemetale; odróżnia metale od niemetali na podstawie ich właściwości ● wyjaśnia różnicę między mieszaniną a związkiem chemicznym ● proponuje sposoby zabezpieczenia przed rdzewieniem przedmiotów wykonanych z żelaza 	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje zastosowania wybranego szkła i sprzętu laboratoryjnego ● przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość, objętość ● podaje sposób rozdzielania wskazanej mieszaniny na składniki ● wskazuje różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielanie ● projektuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną ● wskazuje w podanych przykładach reakcję chemiczną i zjawisko fizyczne ● wskazuje wśród różnych substancji mieszaninę i związek chemiczny ● wyjaśnia różnicę między pierwiastkiem, związkiem chemicznym i mieszaniną 	<ul style="list-style-type: none"> ● identyfikuje substancje na podstawie podanych właściwość ● sporządza mieszaniny i dobiera metodę rozdzielania składników mieszanin: sączenie, krystalizacja, destylacja, rozdzielanie cieczy w rozdzielniku; wskazuje te różnice między właściwościami fizycznymi składników mieszaniny, które umożliwiają jej rozdzielanie ● wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o przyczynach i skutkach spadku stężenia ozonu w stratosferze ziemskiej, sposobach zapobiegania powiększaniu się „dziury ozonowej” oraz o korozji i sposobach zabezpieczania produktów zawierających żelazo przed rdzewieniem 	<ul style="list-style-type: none"> ● przeprowadza doświadczenia z działu Substancje i ich przemiany (rysuje schemat, zapisuje obserwacje i formułuje wnioski)

		<p>chemiczny i związek chemiczny</p> <ul style="list-style-type: none"> ● dzieli substancje chemiczne na proste i złożone oraz na pierwiastki i związki chemiczne ● podaje przykłady związków chemicznych ● podaje przykłady pierwiastków chemicznych (metali i niemetalii) ● posługuje się symbolami chemicznymi pierwiastków (H, C, N, O, Na, Mg, Al, Si, P, S, Cl, K, Ca, Fe, Cu, Zn, Br, Ag, I, Ba, Pb) 				
TLEN, WODÓR I ICH ZWIĄZKI CHEMICZNE	Uczeń nie zrealizował wymagań na ocenę dopuszczającą.	<ul style="list-style-type: none"> ● opisuje skład i właściwości powietrza ● opisuje właściwości fizyczne i chemiczne tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru, azotu oraz właściwości fizyczne gazów szlachetnych ● tłumaczy, na czym polega zmiana stanu skupienia na przykładzie wody ● określa znaczenie powietrza, wody, tlenu, tlenku węgla(IV) ● podaje, jak można wykryć tlenek węgla(IV) ● określa, jak zachowują się substancje higroskopijne ● omawia, na czym polega spalanie ● wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej ● określa, co to są tlenki i zna ich podział ● wymienia niektóre efekty towarzyszące reakcjom chemicznym 	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia stałe i zmienne składniki powietrza ● opisuje, jak można otrzymać tlen ● opisuje właściwości fizyczne i chemiczne gazów szlachetnych, azotu ● podaje przykłady wodorków niemetalii ● wymienia niektóre zastosowania azotu, gazów szlachetnych, tlenku węgla(IV), tlenu, wodoru ● podaje sposób otrzymywania tlenku węgla(IV) (na przykładzie reakcji węgla z tlenem) ● planuje doświadczenie umożliwiające wykrycie obecności tlenku węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc ● wyjaśnia pojęcie higroskopijność ● zapisuje słownie przebieg reakcji chemicznej ● wskazuje w zapisie słownym przebiegu reakcji chemicznej substraty i produkty, pierwiastki i związki chemiczne ● podaje sposób otrzymywania wodoru (w reakcji kwasu chlorowodorowego z metalem) ● opisuje sposób identyfikowania gazów: wodoru, tlenu, tlenku węgla(IV) 	<ul style="list-style-type: none"> ● określa, które składniki powietrza są stałe, a które zmienne ● zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenu ● podaje przykłady substancji szkodliwych dla środowiska ● projektuje doświadczenia, w których otrzyma tlen, tlenek węgla(IV), wodór ● projektuje doświadczenia, w których zbada właściwości tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru ● zapisuje słownie przebieg różnych rodzajów reakcji chemicznych ● omawia sposoby otrzymywania wodoru ● zalicza przeprowadzone na lekcjach reakcje do egzotermicznych lub endoenergetycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia różne sposoby otrzymywania tlenu, tlenku węgla(IV), wodoru ● projektuje i przeprowadza doświadczenie potwierdzające, że powietrze jest mieszaniną jednorodną gazów ● planuje sposoby postępowania umożliwiające ochronę powietrza przed zanieczyszczeniami ● opisuje właściwości fizyczne oraz zastosowania wybranych wodorków niemetalii (amoniaku, chlorowodoru, siarkowodoru) 	<ul style="list-style-type: none"> ● projektuje doświadczenia dotyczące powietrza i jego składników ● wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o źródłach, rodzajach i skutkach zanieczyszczeń powietrza, oraz o sposobach postępowania pozwalających chronić powietrze przed zanieczyszczeniami
WEWNĘTRZNA BUDOWA MATERII	Uczeń nie zrealizował wymagań na ocenę dopuszczającą.	<ul style="list-style-type: none"> ● opisuje, czym atom różni się od cząsteczki ● definiuje pojęcia: jednostka masy atomowej, masa atomowa ● definiuje pojęcie elektrony 	<ul style="list-style-type: none"> ● planuje doświadczenie potwierdzające ziarnistość budowy materii ● tłumaczy, na czym polega zjawisko dyfuzji ● opisuje pierwiastek chemiczny jako zbiór atomów o danej 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia różnice między pierwiastkiem a związkiem chemicznym na podstawie założeń teorii atomistyczno-cząsteczkowej budowy materii ● wymienia zastosowania różnych izotopów 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia związek między podobieństwami właściwości pierwiastków chemicznych zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową ich atomów i liczbą 	<ul style="list-style-type: none"> ● rysuje wzór strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego (o wiązaniach kowalencyjnych) o znanych wartościowościach pierwiastków

		<ul style="list-style-type: none"> walencyjne ● wyjaśnia, co to są liczba atomowa, liczba masowa ● ustala liczbę protonów, elektronów, neutronów w atomie danego pierwiastka chemicznego, gdy znane są liczby atomowa i masowa ● wymienia najważniejsze dziedziny życia, w których mają zastosowanie izotopy ● opisuje układ okresowy pierwiastków chemicznych ● podaje treść prawa okresowości ● podaje, kto jest twórcą układu okresowego pierwiastków chemicznych ● odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> liczbie atomowej Z ● wymienia rodzaje izotopów ● wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru ● wymienia dziedziny życia, w których stosuje się izotopy ● korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych ● wykorzystuje informacje odczytane z układu okresowego pierwiastków chemicznych ● określa, jak zmieniają się niektóre właściwości pierwiastków w grupie i okresie 	<ul style="list-style-type: none"> ● korzysta z informacji zawartych w układzie okresowym pierwiastków chemicznych ● określa zmianę właściwości pierwiastków w grupie i okresie 	elektronów walencyjnych	
--	--	--	---	---	-------------------------	--

II PÓLROCZE

REAKCJE CHEMICZNE	<p>Uczeń nie zrealizował wymagań na ocenę dopuszczającą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia typy wiązań chemicznych ● stosuje pojęcia: kation, anion ● definiuje pojęcie elektroujemność ● posługuje się symbolami pierwiastków chemicznych ● odróżnia wzór sumaryczny od wzoru strukturalnego ● podaje wartościowość pierwiastków chemicznych w stanie wolnym ● odczytuje z układu okresowego maksymalną wartościowość pierwiastków chemicznych względem wodoru grup 1., 2. i 13.–17. ● wyznacza wartościowość pierwiastków chemicznych na podstawie wzorów sumarycznych ● określa na podstawie wzoru liczbę atomów pierwiastków w związku chemicznym ● interpretuje zapisy (odczytuje ilościowo i jakościowo proste 	<ul style="list-style-type: none"> ● opisuje rolę elektronów zewnętrznej powłoki w łączeniu się atomów ● odczytuje elektroujemność pierwiastków chemicznych ● opisuje sposób powstawania jonów ● określa rodzaj wiązania w prostych przykładach cząsteczek ● podaje przykłady substancji o wiązaniu kowalencyjnym i substancji o wiązaniu jonowym ● określa wartościowość na podstawie układu okresowego pierwiastków ● zapisuje wzory związków chemicznych na podstawie podanej wartościowości lub nazwy pierwiastków chemicznych ● podaje nazwę tlenku na podstawie wzoru sumarycznego ● określa wartościowość pierwiastków w związku chemicznym ● wyjaśnia pojęcie równania reakcji chemicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ● określa typ wiązania chemicznego w podanym przykładzie ● wyjaśnia różnice między typami wiązań chemicznych ● opisuje, jak wykorzystać elektroujemność do określenia rodzaju wiązania chemicznego w cząsteczce ● wykorzystuje pojęcie wartościowości ● rysuje wzór strukturalny cząsteczki związku dwupierwiastkowego (o wiązaniach kowalencyjnych) o znanych wartościowościach pierwiastków ● odczytuje z układu okresowego wartościowość pierwiastków chemicznych grup 1., 2. i 13.–17. (względem wodoru, maksymalną względem tlenu) ● ustala dla tlenków: wzór sumaryczny na podstawie nazwy, wzór sumaryczny na podstawie wartościowości, wartościowość na podstawie wzoru sumarycznego ● przedstawia modelowy schemat równania reakcji chemicznej ● doбира współczynniki w równaniach reakcji chemicznych 	<ul style="list-style-type: none"> ● wykorzystuje pojęcie elektroujemności do określania rodzaju wiązania w podanych substancjach ● wskazuje podstawowe różnice między wiązaniami kowalencyjnym a jonowym oraz kowalencyjnym niespolaryzowanym a kowalencyjnym spolaryzowanym ● opisuje zależność właściwości związku chemicznego od występującego w nim wiązania chemicznego 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatura topnienia, temperatura wrzenia, przewodzenie ciepła i elektryczności)
--------------------------	--	---	---	---	--	---

		<p>zapisy), np.: H_2, $2 H$, $2 H_2$ itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ustala na podstawie wzoru sumarycznego nazwę prostych dwupierwiastkowych związków chemicznych - tlenu ● wskazuje substraty i produkty reakcji chemicznej 				
<p>WODA I ROZTWORY WODNE</p>	<p>Uczeń nie zrealizował wymagań na ocenę dopuszczającą</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia stany skupienia wody ● określa, jaką wodę nazywa się wodą destylowaną ● nazywa przemiany stanów skupienia wody ● opisuje właściwości wody ● zapisuje wzory sumaryczny i strukturalny cząsteczki wody ● wyjaśnia podział substancji na dobrze rozpuszczalne, trudno rozpuszczalne oraz praktycznie nierozpuszczalne w wodzie ● podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się i nie rozpuszczają się w wodzie ● wyjaśnia pojęcia: rozpuszczalnik i substancja rozpuszczana ● stosuje pojęcie rozpuszczalność ● odczytuje z wykresu rozpuszczalności rozpuszczalność danej substancji w podanej temperaturze ● wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania się substancji stałej w wodzie ● podaje przykłady substancji tworzących z wodą roztwór właściwy, zawiesinę, koloid ● podaje wzór opisujący stężenie procentowe roztworu ● prowadzi proste obliczenia z wykorzystaniem pojęć: stężenie procentowe, masa substancji, masa rozpuszczalnika, masa 	<ul style="list-style-type: none"> ● opisuje budowę cząsteczki wody ● wyjaśnia, co to jest cząsteczka polarna ● tłumaczy, na czym polegają procesy mieszania i rozpuszczania ● określa, dla jakich substancji woda jest dobrym rozpuszczalnikiem ● charakteryzuje substancje ze względu na ich rozpuszczalność w wodzie ● porównuje rozpuszczalność różnych substancji w tej samej temperaturze ● oblicza ilość substancji, którą można rozpuścić w określonej objętości wody w podanej temperaturze ● podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe, koloidy i zawiesiny ● oblicza masę substancji rozpuszczonej lub masę roztworu, znając stężenie procentowe roztworu ● wyjaśnia, jak sporządzić roztwór o określonym stężeniu procentowym, np. 100 g 20-procentowego roztworu soli kuchennej 	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia budowę polarną cząsteczki wody określa właściwości wody wynikające z jej budowy polarnej ● wykazuje doświadczalnie wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałej w wodzie ● wykonuje obliczenia z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności ● oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego przez zagęszczenie i rozcieńczenie roztworu ● oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności) ● wymienia czynniki prowadzące do sporządzenia określonej objętości roztworu o określonym stężeniu procentowym ● sporządza roztwór o określonym stężeniu procentowym 	<ul style="list-style-type: none"> ● porównuje rozpuszczalność w wodzie związków kowalencyjnych i jonowych ● wykazuje doświadczalnie, czy roztwór jest nasycony, czy nienasycony ● oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze ● wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje na temat składu mineralnego wody z różnych ujęć (woda wodociągowa, wody mineralne, woda morska, wody powierzchniowe) 	<ul style="list-style-type: none"> ● rozwiązuje z wykorzystaniem gęstości zadania rachunkowe dotyczące stężenia procentowego ● oblicza stężenie roztworu powstałego po zmieszaniu roztworów tej samej substancji o różnych stężeniach

		roztworu				
WODOROTLENKI I TLENKI	<p>Uczeń nie zrealizował wymagań na ocenę dopuszczającą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● definiuje pojęcie katalizator ● podaje podział tlenków na tlenki metali i tlenki niemetalu ● zapisuje równania reakcji otrzymywania tlenków metali i tlenków niemetalu ● wymienia zasady BHP dotyczące pracy z zasadami ● definiuje pojęcia wodorotlenek i zasada; rozróżnia je ● odczytuje z tabeli rozpuszczalności, czy wodorotlenek jest rozpuszczalny w wodzie czy też nie ● opisuje budowę wodorotlenków ● zna wartościowość grupy wodorotlenowej ● rozpoznaje wzory wodorotlenków ● zapisuje wzory sumaryczne wodorotlenków: NaOH, KOH, Ca(OH)₂, Al(OH)₃, Cu(OH)₂ ● opisuje właściwości oraz zastosowania wodorotlenków: sodu, potasu i wapnia ● łączy nazwy zwyczajowe (wapno palone i wapno gaszone) z nazwami systematycznymi tych związków chemicznych ● definiuje pojęcia: elektrolit, nieelektrolit ● definiuje pojęcia: dysocjacja jonowa, wskaźnik ● podaje barwy wskaźników w roztworze o podanym odczynie ● wyjaśnia, na czym polega dysocjacja jonowa zasad ● zapisuje równania dysocjacji jonowej zasad (proste przykłady) ● podaje nazwy jonów powstałych w wyniku 	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje sposoby otrzymywania tlenków ● wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach fizycznych oraz zastosowaniach wybranych tlenków ((tlenku wapnia, tlenku glinu, tlenków żelaza, tlenków węgla, tlenku krzemu(IV), tlenków siarki) ● wskazuje wpływ katalizatora na przebieg reakcji chemicznej; ● podaje wzory i nazwy wodorotlenków ● wymienia dwie główne metody otrzymywania wodorotlenków ● zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorotlenku sodu, potasu i wapnia 	<ul style="list-style-type: none"> ● rozróżnia pojęcia zasady (jako substancji zwiększającej stężenie jonów OH⁻ zmniejszającej stężenie jonów wodorowych) i wodorotlenku ● wymienia przykłady wodorotlenków i zasad ● wymienia poznane tlenki metali, z których otrzymać zasady ● zapisuje równania reakcji otrzymywania wybranego wodorotlenku ● planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać wodorotlenki sodu, potasu lub wapnia ● zapisuje równania dysocjacji jonowej zasad ● określa odczyn roztworu zasadowego i uzasadnia to ● opisuje zastosowania wskaźników ● planuje doświadczenie, które umożliwi zbadanie odczynu produktów używanych w życiu codziennym 	<ul style="list-style-type: none"> ● zapisuje wzór sumaryczny wodorotlenku dowolnego metalu ● identyfikuje wodorotlenki na podstawie podanych informacji ● wyszukuje, porządkuje, porównuje i prezentuje informacje o właściwościach i wynikających z nich zastosowań niektórych wodorotlenków (np. NaOH i Ca(OH)₂) 	<ul style="list-style-type: none"> ● planuje doświadczenia, w których wyniku można otrzymać różne wodorotlenki, także praktycznie nierozpuszczalne w wodzie

		dysocjacji jonowej				
--	--	--------------------	--	--	--	--